

NOVETAT EDITORIAL • Pilar Pons Marquès és l'autora d'un llibret que recull més de vuit-centes expressions, testimoni del parlar d'antany, transmises per la seva àvia

El món de refranys i dites populars de Pilar Orfila

Isaac Pons de Rosa

«Vas com una bruixa torta», «via fa el que no s'atura», «xucla com una esponja», «açò és fam i feina», «a un putifeina muda-li d'eina» o «alerta amb es gall qui entra en pastura» són només algunes de les més de vuit-centes dites populars, refranys i màximes que ha recollit en un llibret Pilar Pons Marquès. Es tracta de «Refranys i dites populars menorquines de sa meva estimada àvia, Pilar Orfila (1871 - 1960)», un recull que l'autora dedica a la seva ascendent en el nombre 24 de la col·lecció «Pàgines menorquines».

Setmanaris i Revistes SL edita aquest volum on Pilar Pons, amb l'ajuda de la seva filla Pili Monjo, ha anat recollint «dites i refranys d'aquell temps, perquè quan érem petites [amb la seva germana Maria] vivíem a ca s'avia, i sempre me'n feia moltes».

Filla de sabaters de banqueta, Pilar Pons va perdre el seu pare quan tenia 5 anys. «La meva mare es va haver de posar a fer feina tot el dia, i noltros fèiem moltes hores amb s'avia», una dona que coneixia moltes expressions i dites populars. Ara, arran del confinament, va aprofitar el temps per anar anotant totes aquelles que va poder, per donar forma a un recull que és un testimoni de la tradició oral del segle passat. «En aquell temps, s'avia sempre xerrava amb dites», diu l'autora, qui reconeix que fer la recollida ha suposat «recordar molts moments» d'infantesa i anècdotes, de «quan anàvem a

Pilar Pons i la seva filla Pili Monjo, repassant algunes de les dites que recullen al llibre. Foto: GEMMA ANDREU

rentar a la font de baixamar», o quan m'esglaiava a la carnisseria, on el carnisser, a can Toni 'es pollastre' apuntaven els deutes a les rajoles de la paret».

Als seus 81 anys, Pilar Pons assegura que «me'n record millor de les coses d'antic, que les d'ara». I diu també que, editat ja el llibre, «encara podria afegir més refranys, perquè sempre en vaig recordant més».

Màximes i la cançó de Sant Joan

El llibre inclou també una vintena de màximes, com aquella que diu «Cavallet quan eres jove que

hi anaves de pentinat i a quin punt has arribat que de magre no pots córrer».

O «El gran del temps és ara i és el moment més important de la vida», o «No te fiis de cap home que tengui el nas enmig de la cara, més que de ton pare».

I també aporta l'autora «la lletra de la cançó antiga de Sant

Joan, perquè avui no la sap ningú, tothom diu 'tatatero tatum' i la lletra diu 'Dona-li betum, dona-li betum, venga festa [...]». Així, aquest nou volum de les «Pàgines menorquines» permet recuperar moltes expressions de la vida quotidiana d'antany, un «xerrar d'aquell temps» que la menta s'estigui perdent.

